

Educația poporului în alte țări

— A d a u s —

Învățământul și instrucția în Polonia

Cucerindu-și neatârarea poporul polon cu toată conștiința responsabilității pentru viitorul Statului, a dat o atenție deosebită organizării și dezvoltării învățământului, educației primare, instrucției în afară de școală și tuturor ramurilor culturii și artei. La activitatea aceasta au participat organele guvernamentale, instituțiile comunale și asociațiile social-culturale. Colaborarea acestor trei factori, care lucrează sub conducerea și controlul Ministerului de Culte și Instrucție Publică, a dat rezultate impunătoare, care se prezintă, în baza Anuarului Statistic al Republicii Polone de pe anul 1929, în modul următor :

I. Învățământul primar :

A. Numărul total al școlilor : 26.592, dintre care :

Cu 1 clasă	11.849
„ 2 clase	6.061
„ 3 „	2.674
„ 4 „	1.167
„ 5 „	622
„ 6 „	341
„ 7 „	2.257
„ 8 „ (secții)	138

și școli primare superioare 61

B. Numărul total al învățătorilor din școlile publice : 67.819, dintre cari

11.932 în școli cu 1 clasă
12.374 „ „ „ 2 clase
7.386 „ „ „ 3 „
4.524 „ „ „ 4 „
2.810 „ „ „ 5 „
2.232 „ „ „ 6 „
25.751 „ „ „ 7 și 8 clase
791 „ „ „ primare superioare

19 „ statele școlilor care nu funcționează.

C. Numărul elevilor în anul școlar 1928/29 a fost :

În toate școlile primare :	3.474.582
În școlile publice cu 1 clasă	722.001
„ „ „ „ 2 clase	639.177
„ „ „ „ 3 „	411.060
„ „ „ „ 4 „	237.497
„ „ „ „ 5 „	152.051
„ „ „ „ 6 „	98.934
„ „ „ „ 7 și mai multe cl.	1.098.608
„ „ „ „ particulare	115.254

D. Numărul total al școlilor pregătitoare, grădini de copii 1557, dintre care 149 de Stat, cu 2186 învățători (învățătoare, îngrijitoare) și 92.898 copii până la vârsta de 7 ani.

E. Școli normale : 237 (136 de Stat).

Numărul copiilor în vârstă de 7—13 ani a fost în anul 1928/29 3.730.329, dintre cari 3.575. 557 adică 95.6% a frecventat în școli.

După limba de predare au fost 2.574 (de categorii diferite) cu două limbi și 4.722 cu o limbă de predare străină

(ucrainiană, germană ,lituană, bialorusă, cehă, rusească, e-reiască și ebraică).

II. Învățământul inferior :

În total 794 școli (270 de Stat) cu 7.376 clase. Profesori secundari: 14.759. Elevi: 209.174 (78.354 fete, 130.840 băieți).

III. Învățământul profesional :

Școli în total 868, dintre care inferioare : 178 ; medii cat. I-a : 574 ; medii cat. II-a : 103 ; superioare : 13.

Școli profesionale serale : 573 cu 90.420 elevi.

Școli populare de agricultură : 129 (14 de Stat, 85 comunale, 30 particulare) cu 4.781 elevi (3490 băieți, 1291 fete).

Învățători : 5.500 (3.794 bărbați, 1.706 femei).

IV. Învățământul superior :

În total 20 școli superioare (6 universități, 2 politehnice, 12 diverse) cu 43.249 studenți (31.510 studenți, 11.739 studente).

V. Instrucția în afară de școală.

A. Cursuri pregătitoare, școli pentru adulți, universități populare, etc. : în total 5.980 în 3.700 localități cu 7.374 profesori și 144.097 auditori (până la 18 ani : 65.739, peste 18 ani : 78.358).

1. Școli pentru adulți : 473 în 141 localități cu 961 învățători și 13.229 elevi (4.816 peste 18 ani, 834 până la 18 ani).

2. Universități populare : 305 în 75 localități cu 793 profesori și 14.841 auditori.

3. Cursuri de instructori : 163 în 116 localități cu 11.638 elevi.

B. Instrucția în armată : 2.111 școli, 4.933 cursuri, 91.811 elevi (soldați).

VI. Învățământul special :

În total 63 școli (42 de Stat și 21 particulare).

a) Școli pentru surdo-muși : 7 de Stat și 8 particulare ;

b) Școli pentru orbi : 2 de Stat și 3 particulare ;

c) Școli pentru idioți : 24 de Stat și 5 particulare ;

d) Școli pentru anormali din punct de vedere moral : 9 de Stat și 5 particulare.

Numărul învățătorilor : 439 (291 de Stat și 148 particulari). Elevi : 6.263 (4.340 la școlile de Stat și 1.923 la cele particulare).

Cheltuielile pentru învățământ în bugetul Statului de pe anul 1930/31 se ridică la cifra de 471.554.356 zloți.

Ajutorul pe care-l oferă societățile culturale în activitatea școlară și educativă este foarte mare. Există o serie întregă de astfel de societăți cu caracter deosebit, dar cu o singură tendință nobilă : răspândirea bunurilor culturale în lung și lat și înlocuirea sau complectarea acțiunii oficiilor și instituțiilor de Stat și comunale.

O ilustrare a activității acestor societăți culturale este activitatea desfășurată de „Polska Macierz Szkolna”, care serbează anul acesta al 25-lea an de existență.

„Polska Macierz Szkolna” numără 35.021 membri, grupați

în 252 de cercuri urbane și 523 rurale. Înainte societatea aceasta avea un caracter urban, în ultimul timp însă, după organizarea cercurilor urbane, și-a întins activitatea sa și la sate, unde a înființat săli de lectură, care sunt baza instrucției și învățământului rural. Activitatea acestei societăți cuprinde trei direcții: învățământul, ocrotirea în afară de școală și instrucția în afară de școală.

În anul 1929 a condus:

19 școli medii (secundare) cu 2.980 elevi; 15 școli industriale și de meserii pentru băieți cu 1.285 elevi; 12 școli industriale pentru fete cu 641 eleve; 10 școli profesionale cu 1.173 elevi; 18 școli comerciale cu 1.734 elevi; 38 școli primare cu 1.541 elevi.

În domeniul ocrotirii în afară de școală „Polska Macierz Szkolna” acționează prin internatele sale, care permit tinerimii școlare o instruire multilaterală și bine organizată.

În total societatea are 38 de internate cu 941 de bursieri și 35 de grădini de copii cu 1.485 de bursieri.

„Polska Macierz Szkolna” dă rezultate însemnate în domeniul instrucției în afară de școală.

Înstruirea socială este făcută cu ajutorul unor cursuri și școli anume:

Cursurile superioare de muncă socială (Varșovia, Złota 14), înființate în baza statutului societății, și-au început activitatea în ziua de 5 Noiembrie 1928. Auditorii sunt datori să pozează certificate de școală secundară și practică în domeniul social. Cursul ține doi ani (4 semestre) și are un caracter academic. În semestrul curent au ținut cursuri profesori dela universitățile din Varșovia, Poznan, Wilno și Lublin.

Școala socială pentru femei a fost întemeiată în anul 1928. În anul 1928 a avut 62 de eleve. Cursul durează 2 ani și dela eleve se cer cel puțin 6 clase secundare și vârsta de 16—25 ani.

Centrala conferențiarilor întemeiată de societatea P. M. S. a procurat în anul 1929 conferențieri pentru 84 lecții și 7 cursuri de 2—3 zile, din domeniul istoriei, culturii și artei.

Casa de sfaturi pentru autodidacți a acordat 840 de sfaturi generale și 1.120 didactice.

Casa de proiecții are 47 de aparate cu 18.938 imagini. Aparatele au fost împrumutate de 123 ori, iar imaginile de 41.022. Filmul „Danemarca” (3.000 m.) a fost împrumutat în decurs de 68 zile.

Instrucția în afară de școală a fost răspândită prin lecții (cursuri) cu proiecții. Neavând încă posibilitatea de a lucra prin universități populare, după sistemul danez, societatea a înființat *Școli de Duminică* cu caracter social cetățenesc și *Cursuri pentru pregătirea cetățenească*, în baza unui program bine stabilit.

Pentru pregătirea acestor cursuri societatea a înființat o „Bibliotecă Ilustrată”, care a editat în decursul anului 1929 10 volume cu materialele și subiectele cele mai necesare.

Bibliotecile societății se dezvoltă din ce în ce mai mult. La sfârșitul anului 1928, Societatea a avut 104 biblioteci urbane, 302 rurale, 514 circulante (total: 920), cu 450.054 volume și 57.049 cititori. S'a împrumutat 711.944 cărți.

Scurta dare de seamă de mai sus a situației învățământului și instrucției în Polonia, cu o prezentare mai amănunțită a activității desfășurate de „Polska Macierz Szkolna”, ne dă

un tablou general asupra acțiunilor întreprinse în acest domeniu.

IOSIF STEMLER

Varșovia, Iunie 1930.

Educația adulților în Polonia

Înainte de 1918 Polonia lucra în cele mai grele împrejurări la dezvoltarea educației și culturii naționale. Clasele de jos, în deosebi țărani, erau într-o stare de ignoranță deplină sau, ca în Polonia prusacă, învățaseră în școli germane. Numai clasele de sus, în ciuda atâtor greutăți, puteau să adauge la cultura țării lor. „Prin cultură la libertate” ajunsese lozincă oamenilor de educație a adulților în Polonia în anii dinaintea războiului. În 1880 a fost înființată în părțile germane societatea bibliotecilor populare, în 1891 Societatea școlilor populare în părțile austriace, iar în anii revoluției rusești din 1905—1907 educația poloneză a putut fi organizată pe față în părțile rusești. După recăștigarea neațărnării politice multe, așezăminte publice și particulare au avut o activitate educativă. Educația poporului era cu deosebire însemnată pentru îndestularea trebuințelor acelor care nu se bucuraseră de învățământul școlar și doreau să aibă un rost activ în viața socială și culturală a țării lor reînviată. Statul polon a luat în același timp asupra-și îngrijirea educației adulților și a înființat secția educației post-școlare ca o ramură a Ministerului Educației Publice. Apoi, multe administrații locale au fost interesate în mișcare. Însemnătatea educației adulților a fost recunoscută de instituții ca mișcarea cooperatistă, sindicate, autorități locale, societăți agricole, asociații de bine public. Cooperafia între celelalte mișcări sociale din Polonia e foarte caracteristică. Ea realizează și o strânsă conlucrare între educația adulților generală și profesională.

O altă caracteristică a vieții poloneze e dorința tinerimii să ia în mână inițiativa în reclădirea vieții sociale a comunității.

Printre minoritățile naționale din Polonia (Ucrainieni, Ruși Albi, Evrei și Germani) mișcarea pentru educația adulților e foarte prețuită și întreprinsă cu deosebită putere de asociația ucrainiană *Prosvita*. În ciuda neînțelegerilor de ordin politic, legătura în domeniul educației dintre oamenii de specialitate Polonezi, Ucrainieni și Germani e în creștere. Un semn într'adevăr deosebit al educației adulților în Polonia e stăruința pusă pentru educația muncitorilor. Când cursurile prescurtate s'au dovedit neîndestulătoare, s'a organizat la Varșovia o școală specială de Educație a Adulților, ca o ramură a Universității libere poloneze. Legislația pentru educația adulților e astăzi un subiect în discuție. Educația poporului în deobște, și în deosebi printre tinerimea muncitoare la sat și în industrie, a fost recunoscută ca un factor de seamă în viața comunității, a națiunii și a Statului.

Organizarea educației adulților

I. AUTORITĂȚI CENTRALE. — Statul lucrează prin: 1. *Secția educației post-școlare din Ministerul Educației.* Scopurile ei sunt: a) să sprijine moral și material așezămintele care urmăresc educația adulților; b) să pregătească spe-

cialiști ai mișcării; c) să organizeze conferințe cu subiecte în legătură cu educația adulților. Secția a organizat în 1923 un centru științific de educația adulților cu 5.020 de cărți poloneze și străine și cu 32 de periodice poloneze și străine. Existența acestui centru științific face cu puțință cercetările în toate ramurile educației post-școlare. Activitatea secției e în legătură cu aceea a diferitelor autorități din districtele școlare. Funcționari speciali ai educației post-școlare sunt alipiți pe lângă ele. 2. Secția asistenței publice a Ministerului Muncii și Binelui Social. Acțiunea preventivă a acestei secții se exercită în sprijinirea cu subvenții a societăților care au ca scop ridicarea stării economice și culturale a claselor muncitorești, și în deosebi pentru pregătirea organizatorilor de tabere de sărbătoare, de loturi de grădini, de cluburi muncitorești și case ale poporului. Secția pregătește în fiecare an un număr de specialiști pentru educația socială a lucrătorilor. 3. Secția educației agricole din Ministerul Agriculturii. Acțiunea secției se exercită în acordarea de subvenții instituțiilor agricole locale care îndrumază educația adulților în agricultură, în sprijinirea mișcării printre tineretul rural, în ajutorul material școlilor agricole începătoare și în controlul activității lor. 4. Secția școlară din Ministerul de Războiu. Potrivit legii dela 21 Iulie 1919. „Despre educația generală în armata poloneză, secția școlară organizează un învățământ sistematic printre soldații analfabeți și semi-analfabeți. Învățământul e dat de oameni pregătiți. O mare stăruință se pune în deschiderea de biblioteci de regimente sau batalioane și în înființarea de centre culturale pentru soldați.

II. **AUTORITĂȚI LOCALE.** — Legătura între autoritățile locale și educația post-școlară n'a fost încă regulată. De obicei se întâlnesc trei categorii de activități: a) autoritățile locale dau subvenții instituțiilor sociale care fac educația adulților în limitele districtului sau centralelor lor. b) Autoritățile locale întrețin funcționari ai educației adulților cari dau îndrumări în propriile lor așezăminte de educație a poporului. În cazul acesta educația poporului e organizată de un funcționar anume sau, când acțiunea e mai dezvoltată, de un comitet al educației post-școlare, în care sunt reprezentate autoritățile locale, școlile primare și socie-

tățile particulare. Intre autoritățile locale, care desvoltă o asemenea activitate trebuie amintite orașele Varșovia, Lodz, Sosnowiec și districtele Bedzin, Lodz, Garwalin și Lukow.

III. **SOCIETĂȚI PARTICULARE.** — Intre societățile care au ca obiect educația poporului se pot deosebi șase tipuri: 1. *Societăți centralizate cu scopuri speciale.* Organizații specializate în vreo ramură a educației adulților. De obicei fac cercetări științifice, îndeplinind în același timp și rostul de organe consultative. Ele sunt de cele mai multe ori uniuni de oameni de cultură numărând dela câțiva până la mai multe sute de membri. Din acest grup fac parte: a) Institutul de Educația Adulților, specializat în educația poporului sistematică; b) Uniunea teatrelor populare, ca un centru de instrucție pentru societățile dramatice ale țării;

c) Secția întrebuințării timpului liber a Institutului de Economie Socială; d) Societatea poloneză pentru cunoașterea patriei; e) Universitatea prin corespondență pentru toți; f) Uniunea bibliotecarilor polonezi. 2. *Societăți generale de educație.* Organizațiile de educație îndeletnicindu-se cu diferite forme ale educației adulților (cursuri de adulți, biblioteci, case ale poporului) și care lucrează în diferite părți ale țării. Ele au adesea mai multe mii de membri. Principalele societăți de această categorie sunt: a) Asociația bibliotecilor populare, 43.000 membri; Polska Macierz Szkolna, 34.576 membri; c) Asociația școlilor popu-

lare, 24.965 membri; d) Asociația universităților muncitorești, cam 10.000 membri; e) Asociația ucrainiană de educație Prosvita, 13.000 membri; f) Asociația școlilor Rușilor Albi, 10.548 membri; g) Uniunea școlilor evreiești, 35.000 membri; h) Tineretul e grupat mai cu seamă în... a) Uniunea tinerimii sătești în Varșovia (cam 50.000 membri) și Uniunea tinerimii sătești în Cracovia (45.000 membri); b) Uniunea tinerimii poloneze (130.444 membri); c) Societatea ucrainiană Luh (cam 20.000 membri). 3. *Secții de educație ale organizațiilor industriale sau altele,* cooperative, sindicate, uniuni agricole, uniuni de învățători. O activitate deosebită desfășură: a) Secția educației post-școlare a uniunii învățătorilor polonezi de școli primare (38.646 membri); b) Secția de educație a Uniunii Societăților cooperative (cu 424.473 membri, dintre cari 50 la sută lucrători, 29 mii

Copertă de carte de copii poloneză (colorată)

proprietari de pământ, 10 la sută impiegați, și 10 alte ocupații); c) Secția de educație a uniunii Centrale a cercurilor agricole (100.000 membri grupați în 1.960 cercuri); d) Secția de educație a sindicatului lucrătorilor de căi ferate (63.000 membri).

4. *Organizații locale*, cu o rază de acțiune mărginită.

a) Comitetul de bună stare pentru lucrătorii adolescenți ai orașului Varșovia, care organizează diferite feluri de activități de educație între tinerimea muncitorească a Capitalei; b) Asociația bibliotecilor publice din Varșovia; c) Societatea *Kultura*, în districtul Vilna; d) Uniunea culturală germană din *Katowice*; e) Societatea lucrătorilor de căi ferate, *Oknisko*, lucrând în domeniul educației poporului în districtul Vilna; Y. M. C. A. în Varșovia, Lodz și Cracovia, 5. *Federale de Asociații de educația adulților*; a) Uniunea societăților poloneze de educație; b) Federala educativă a organizațiilor sociale; c) Societatea de cultură și educație; d) Inter-asociația de cultură și artă lucrând în 200 de sindicate. Ele au peste 200.000 membri. 6. *Organizații speciale*. a) Crucea Roșie poloneză (4.322 membri), educație printre soldați; b) Asociația *Zwiazek Strzelecki* (30.000 membri), educație pentru tineret, înainte să intre în serviciul militar.

IV. *Universități*. Din cele 6 universități poloneze 3 au activitate de extensivă universitară (Lwow, Poznan și Varșovia).

Dintre nenumăratele forme de educație a poporului în Polonia redau numai pasașiul despre *Biblioteci și săli de citire*.

Bibliotecile publice în Polonia sunt organizate de instituții sociale sau locale. Există așa dar un timp mixt de biblioteci înființate de organizații sociale și ajutate cu subvenții locale. Statul ajută și el cu subvenții bibliotecile. Bibliotecile publice sunt temelia întregii lucrări de educație și de ridicare prin sine însuși a individului. Unul din scopuri e să dea cititorilor o desfătare intelectuală. De aceea în alegerea cărților se ține seamă mai ales de două categorii: lucrări populare de știință și literatură. Sunt mai multe feluri de biblioteci: a) biblioteci permanente de împrumutat cărți și săli de citire; b) biblioteci ambulante. E tendința să se înființeze săli de citire pe lângă toate bibliotecile. În legătură cu cititorii, bibliotecile pot fi împărțite în: a)

biblioteci de adulți; b) biblioteci de copii și de tineret până la 16 ani. Bibliotecile de adulți sunt: a) centre deschise ori

cui sau b) așezăminte pentru un cerc special de cititori. Între acestea sunt bibliotecile sindicatelor și bibliotecile de dată proaspătă din fabrici, numai pentru lucrători. Bibliotecile de copii și adulți sunt de obicei săli de citire. O experiență izbutită s'a făcut cu lăsarea tineretului să umble singur la rafturi. Aceste săli de citire sunt centre de educație, cu conferințe populare și sistematice sau șezători ilustrate de muzică și expoziții de desene. În multe biblioteci de copii și tinerime s'au introdus exercițiile de proprie educație pentru pregătire de conferențieri sau pentru acțiunea de proprie îndreptare. Această preocupare a pătruns treptat și în bibliotecile de adulți. Numărul neîndestulător de biblioteci publice silește lumea să folosească biblioteci de împrumutat cărți pe bani. Problema bibliotecilor populare se va rezolva printr'o lege a bibliotecilor. Au să fie în toată țara 15.000 biblioteci. Comunele mai mici au să aibă biblioteci ambulante alimentate de o Bibliotecă Centrală a districtului. Fondurile trebuitoare au să fie puse la îndemână de comune proporțional cu numărul locuitorilor.

Activitatea bibliotecară într'o măsură mai mare e reprezentată de:

a) Asociația bibliotecilor populare (1.299 biblioteci cu 241.005 volume, 61.402 cititori, 20 de săli de citire pentru periodice, cu 183 de ziare și 125 reviste.

b) Asociația școlilor populare (466 săli de împrumutat cărți și 843 în legătură cu săli de citire), 86 săli numai cu periodice, 812 biblioteci ambulante, la un loc 345.025 volume și 28.511 cititori.

În Varșovia lucrează două organizații:

c) Societatea bibliotecilor publice (25 biblioteci, 103.000 volume, 11.906 cititori).

d) Asociația bibliotecilor de copii (5 biblioteci, 1.700 volume, 23.000 cititori); ca o pildă de activitate bibliotecară a autorităților locale, amintim:

e) Bibliotecile populare ale orașului Lodz (5 biblioteci de împrumutat cărți cu săli de citire pentru tineret, 246.146 volume, 7.147 cititori; o bibliotecă de adulți, 5.903 volume, 1.800 cititori).

Motiv dintr'o carte de copii (colorat)

f) Printre sindicate trebuie subliniată activitatea sindicatului lucrătorilor de cale ferată (59 biblioteci, 41.760 volume, 20.000 cititori). Biblioteca sindicatului central are 100 de secții complete de biblioteci ambulante (de 800 volume fiecare).

g) Asociația ucrainiană de educație *Prosvita* organizează biblioteci în legătură cu săli de citire (221.439 volume, 263.956 membri).

După A. Konewka de *Emanoil Bucuța*
(Intern. Handb. of Ad. Education)

Copertă de carte de copii (colorată)